

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.10.1968, sp. zn. 5 Tz 71/68, ECLI:CZ:NS:1968:5.TZ.71.1968.1

Číslo: 25/1969

Právní věta: Osoba, která spáchala trestný čin, se nepravdivou svědeckou výpovědí ohledně tohoto svého trestného činu nedopouští trestného činu křivé výpovědi podle § 175 tr. zák. ani tehdy, byla-li řádně poučena o právu odepřít vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř. Trestní stíhání takové osoby, třebas nebyla ve věci obviněným, by bylo v rozporu s § 91 odst. 1 tr. ř., podle něhož obviněný nesmí být k výpovědi nebo k doznání žádným způsobem donucován, protože sankce stanovená na trestný čin podle § 175 tr. zák. by představovala nepřipustné donucení k pravdivé výpovědi.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.10.1968

Spisová značka: 5 Tz 71/68

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek, Svědci

Předpisy: 140/1961 Sb. § 175 141/1961 Sb. § 91
§ 100

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25/1969 sb. rozh.

Osoba, která spáchala trestný čin, se nepravdivou svědeckou výpovědí ohledně tohoto svého trestného činu nedopouští trestného činu křivé výpovědi podle § 175 tr. zák. ani tehdy, byla-li řádně poučena o právu odepřít vypovídat podle § 100 odst. 2 tr. ř.

Trestní stíhání takové osoby, třebas nebyla ve věci obviněným, by bylo v rozporu s § 91 odst. 1 tr. ř., podle něhož obviněný nesmí být k výpovědi nebo k doznání žádným způsobem donucován, protože sankce stanovená na trestný čin podle § 175 tr. zák. by představovala nepřipustné donucení k pravdivé výpovědi.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 29. října 1968, [5 Tz 71/68](#).)

Nejvyšší soud zrušil pro porušení zákona v ustanovení § 175 odst. 1 tr. zák. usnesení krajského soudu v Hradci Králové z 23. ledna 1968 sp. zn. 3 To 33/68, jímž bylo zamítnuto pro nedůvodnost

odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně, jímž byl uznán vinným mj. i trestným činem křivé výpovědi podle § 175 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Podle skutkových zjištění uvedených v rozsudku se obviněný dopustil trestného činu křivé výpovědi podle § 175 odst. 1 tr. zák. tím, že vypověděl jako svědek před vyhledavatelem okresního oddělení veřejné bezpečnosti v Hradci Králové, že mu byl odcizen motocykl, ačkoliv tato okolnost byla nepravdivá, tedy, že jako svědek uvedl před vyhledávacím orgánem, který konal vyhledávání podle trestního řádu, nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí.

Výrok, jímž byl obviněný uznán za tento skutek vinným trestným činem křivé výpovědi podle § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák., je vadný.

Podle ustanovení § 175 odst. 1 písm. a) tr. zák. se trestného činu křivé výpovědi dopustí pachatel, který jako svědek, znalec nebo tlumočník před soudem, prokurátorem nebo před vyšetřovatelem nebo vyhledávacím orgánem, pokud konají vyšetřování nebo vyhledávání podle trestního řádu, anebo před státním notářem, pokud vykonává rozhodovací činnost, uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí.

Z provedených důkazů bylo bezpečně zjištěno, že obviněný byl 21. června 1965 vyhledávacím orgánem poučen podle § 100 a § 101 tr. ř. a poté vyslechnut jako svědek o okolnostech, za jakých mělo dojít k odcizení jeho motocyklu. K výslechu došlo poté, když obviněný ohlásil 4. června 1965 na OVB v Hradci Králové, že mu byl odcizen vlastní motocykl neznámým pachatelem. Bylo prokázáno bezpečně i tom že ve skutečnosti obviněný sám motocykl odstranil tím, že jej potopil v řece Orlici, a že odcizení motocyklu ohlásil bezpečnostním orgánům za tím účelem, aby mohl uplatnit u inspektorátu Státní pojišťovny v Hradci Králové nárok na vyplacení pojistné náhrady.

Za této důkazní situace výpověď obviněného jako svědka před vyhledávacím orgánem i přes poučení o právech a povinnostech svědka, byla ve skutečnosti výpovědí pachatele trestného činu, který svou výpovědí se snažil zatajit odhalení tohoto činu.

Osoba, která spáchá trestný čin, se nemůže dopustit trestného činu křivé výpovědi, a to ani tehdy, byla-li řádně o právech a povinnostech svědka poučena, jak se stalo v souzeném případě. Ustanovení § 100 odst. 2 tr. ř. má ten význam, že svědek může odepřít vypovídat mimo jiné také tehdy, jestliže by výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě. Toto oprávnění je v souladu s ústavním principem práva na obhajobu. Avšak ani v těch případech, kdy svědek nepoužije svého práva odepřít výpověď a vypovídá před orgány vyjmenovanými v ustanovení § 175 odst. 1 tr. zák. nepravdu ve snaze zatajit vlastní trestnou činnost, nenaplnuje znaky trestného činu křivé výpovědi. Z ustanovení § 91 odst. 1 tr. ř. totiž plyne, že obviněný nesmí být žádným způsobem donucován k doznání a to ani nepřímou. Nepravdivá výpověď sledující cíl, aby osoba, která vypovídá, neprozradila svou trestnou činnost, je ve skutečnosti součástí obhajoby. Tuto obhajobu nelze vynucovat výslechem obviněného jako svědka, který na rozdíl od obviněného je jinak povinen vypovídat pravdu pod sankcí trestního postihu. Takový postup by byl nepřímým donucováním obviněného usvědčovat sama sebe k doznání, což je vzhledem ke shora uvedenému ustanovení § 91 odst. 1 tr. ř. nepřijatelné.

V posuzovaném případě výpověď obviněného před orgánem vyhledávání byla součástí jeho obhajoby motivované snahou zatajit vlastní trestnou činnost. Proto nemohl obviněný tím, že před vyhledávacím orgánem přes poučení vypověděl jako svědek nepravdu o rozhodné okolnosti, naplnit znaky trestného činu křivé výpovědi podle § 175 odst. 1 tr. zák. Jestliže byl přesto uznán vinným tímto trestným činem, byl porušen zákon v jeho neprospěch.

Pochybení okresního soudu nenapravit ani krajský soud. Porušení zákona v ustanovení § 175 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného nutno proto vytknout především jemu.